

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัย นายสมชาติ คิ้วประเสริฐ รหัสนักศึกษา 2519000703

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์สมเกียรติ จันทร์ไพแสง (2) รองศาสตราจารย์ ดร. คุณิต เวชกิจ
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพพื้นฐานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (2) ศึกษาปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (4) วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ เป็น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี จำนวน 5 คน และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 26 คน และเกษตรกรที่ยกเลิกโครงการ จำนวน 6 คน โดยใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พ.ศ. 2537 รวมเป็นเวลา 17 ปี เพศหญิงและชายเท่ากัน ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 61 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและปริญญาตรี มีสมาชิกในครัวเรือน 4 - 5 คน อาชีพหลักของครอบครัว คือ การเกษตร โดยมีพื้นที่ทำกินทั้งหมด จำนวน 10 - 30 ไร่ พื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 - 30 ไร่ มีรายได้/ปี 150,001 - 200,000 บาท มีรายจ่าย/ปี 150,001 - 200,000 บาท (2) ปัญหา/อุปสรรค ปัญหาที่สำคัญได้แก่ เกษตรกรไม่จำกัดวัชพืช ไถพรวนดิน และต้นไม้ตายแล้วไม่ปลูกซ่อม สาเหตุการตายของต้นไม้ที่ปลูก พบว่า ปัญหาโรคและแมลง (3) แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า ควรมีการพัฒนา 3 ด้าน คือ ด้านนโยบายการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้และด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (4) กลยุทธ์ในการดำเนินการโครงการ ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก คือ ให้ความสำคัญส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มพื้นที่สีเขียว กลยุทธ์เชิงป้องกัน คือ เพิ่มเงินสนับสนุนให้มีความเพียงพอ กลยุทธ์เชิงแก้ไข คือ การพัฒนาระบบการบริหารโครงการไม่ให้ซับซ้อน ยุ่งยาก ลดขั้นตอนการทำงาน และกลยุทธ์เชิงรับ คือ สร้างความต่อเนื่องของนโยบาย

คำสำคัญ ไม้เศรษฐกิจ ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ แนวทางการพัฒนาการปลูกไม้เศรษฐกิจ

Thesis title: Development Guidelines of the Economic Tree Planting Promotion Project in Chonburi Province

Researcher: Mr. Somchat Duengprasert; **ID:** 2519000703;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Resources Management);

Thesis advisors: (1) Somkiat Chanpaiseang, Associate Professor;

(2) Dr. Dusit Wechakit, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the basic conditions of farmers who participated in the economic tree plantation project; (2) to investigate the problems of farmers who participated in the project; (3) to investigate approaches to develop the project; and (4) to analyze and identify guidelines for developing the economic tree plantation project.

The sample population for this research consisted of 5 forestry-promotion extension officers from Forest Resource Management Office 9 (Chonburi), Chonburi Provincial Office of Natural Resources and Environment; 26 farmers who participated in this project; and 6 farmers who quit the project; chosen through purposive sampling. Data were collected using a structured interview form and participatory seminar.

The results showed that (1) Of the farmers who participated in this project since 1994 (total 17 years), equal numbers were male and female. Most were older than 61, educated to the level of primary school or bachelor's degree, had 4-5 family members, and owned 1.6 – 4.8 hectares of cultivated land, all of which was used for the economic tree plantation project. Their mean income range was 150,001 – 200,000 baht per year, and their mean expenses were 150,001 – 200,000 baht per year. (2) The major problems with this project were that the participants did not weed or plow the tree plantations and did not do any replacement planting. The main causes of tree death were disease and insects. (3) Improvements in 3 areas are recommended for developing the economic tree plantation project: the official promotion policy, forestry-promoting extension officers, and farmers who participate in the project. (4) By using SWOT analysis and TOWS matrix, SO strategy is to raise awareness about the importance of green areas, ST strategy is to increase supporting funds, WO strategy is to develop the project management by making it less complicated and reducing the steps in the working process, and WT strategy is to keep the continuity of policy.

Keywords: Economic tree, Economic tree planting promoting, Guidelines to develop the economic tree plantation